Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juanita Errasti

Aramaio, Araba (1930)

Aurkibidea

Biografia

Aramaion jaioa, gurasoak Barajuengoak. Argingoa baserrian bizi da.

Zintak

ARA-003

- **Proiektua**: Aramaioko euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Arriolabengoa, Divina
- **Data**: 1996-10-19
- **Iraupena**: 110 min
- **Euskarria**: VHS Standard

ARA-009

- **Proiektua**: Aramaioko sineskerak eta ohiturak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Unamuno, Egoitz
- **Data**: 2001-01-01
- **Iraupena**: 111 min
- **Euskarria**: Mini Disc

ARA-010

- **Proiektua**: Aramaioko sineskerak eta ohiturak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Unamuno, Egoitz
- **Data**: 2001-01-01
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar

Pasarteak

1. Antzinako ipuina: behia eta sugea

- **Erref**: ARA-010/002
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:00:25. **Bukatu**: 00:01:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Amari entzundako ipuina. Auzoan bertan, baserriren batera suge bat joaten omen zen behiaren esnea edatera; sugea joaten ez zenean, behiak deitu egiten ziola esaten zen.

Transkripzioa
- Beste … Entzunda daukazu zuk subien holan konturik e, ganauetara juaten zian subiak edo halako zerik eta?
- Entzunde dauket, gure amai entzunde dauket, e, gabien-gabien esnie eraten jueten zala. Hemen bertan, e? Hemen auzuen nunbaitten, etxen batera. Eta behixek, agiri ez zanien, orrue eitten auela.
- Haura etorri zain?
- Bai! Deittu eitten ei zotsen eta gero esnie eraten jueten ei zan. Hori, hori entzunde badauket, e?
- Ta hori zelan, zer, zer jueten zan edo zer…?
- Ba, etxe… Han egongo zan subioi ta, ba nozbaitten e, gustauko zan eta gero gustau eingo jakon. Eta gero behixe be, ba harek suabe egingo utsen eta, behixe be gustora eta, behixek deittu eitten utsela. Hori gure amai

entzunde nau, e? Bere aittek-edo esaten auela. Ta gabien, aillegeta... agiri ez zanien, behixe orrueka hasten zala. Eta gero ensegira urteten auela nunbaittetik subiorrek.
- Hari titittik esnia...
- Esnie eraten ei zutsen! Hori, hori entzune da, e?
- Bai, bai, bai!
- Egixe bada “bien”, guzurre bada... “también”
- También!
- Baiñe gure amak esaten auen hori, e?

2. Hagina jausten zeneko ohitura

- **Erref**: ARA-010/005
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:03:15. **Bukatu**: 00:04:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Hagina jausitakoan, sutara botatzea zen ohitura.

3. Ogiaren inguruko ohitura zaharrak

- **Erref**: ARA-010/006
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:04:15. **Bukatu**: 00:06:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Ogia nola mozten zen. Buelta emanda egonez gero, zorte txarra ematen zuela esaten zen. Bere garaian etxeko guztiak erditik jaten zuten. Ogi zatiren bat lurrera jausiz gero, jaso, mun egin eta aitaren esaten zen.

4. Lexiko kontuak: hil vs "akabau"

- **Erref**: ARA-010/007
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:06:25. **Bukatu**: 00:08:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Etxeko animalia (jatekoa dena) hil egiten da; basokoa, "akabau".

5. Fauna eta meteorologia: esaera zaharrak

- **Erref**: ARA-010/008
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:08:00. **Bukatu**: 00:11:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Kukua azaltzen denean, udaberria datorrela esan nahi du. Zozoak... berdin. Antzarrak doazenean, udazkena datorrela. Sugeak agertzen direnean, trumoia ekartzen dute. Oilarrak kantuan egiten duenean (eta gauez denean, are gehiago), eguraldi txarra datorrela esaten da. Ahuntzak, behorrak... basotik edo menditik behera datozenean, eguraldi txarra (elurra) datorren seinale da.

6. Tximisten inguruko kontuak

- **Erref**: ARA-010/009
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:11:10. **Bukatu**: 00:13:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Supersitizoak. Tximista dagoenean, arbolapea txarra dela dio. Aizkora, sardak... oso arriskutsuak direla dio; ganaduen adarrak ere tximista tiratzen omen dute.

7. Ohitura zaharrak eta sinesmenak

- **Erref**: ARA-010/010
- **Iraupena**: 0:04:05. **Hasi**: 00:13:45. **Bukatu**: 00:17:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Kutuna edo "amuletoa"a. Eskapularioak. San Blas kordoia. Lehenago etxekoren bat hiltzen zenean, kandela bedeinkatua pizten zen eta ur bedeinkatua botatzen zen. Ohiturak asko aldatu dira; gaurko gazteak.

8. Sinesmenak

- **Erref**: ARA-010/012
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:19:35. **Bukatu**: 00:20:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
"Begitentziñue", erdarazko "mal de ojo".

9. Ogiaren bedeinkazioa

- **Erref**: ARA-010/015
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:23:40. **Bukatu**: 00:25:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Lehenago labako sua egiten zen 15 egunean behin. Jan aurretik, gurutzea egiten zitzaion.

10. Errege eguna; Gabonetako ibilerak

- **Erref**: ARA-010/016
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:25:15. **Bukatu**: 00:27:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Etxeko leihoetan jana ipintzen zen, hozteko edo fresko mantentzeko. Errege egunean, zapatak ipintzen zituzten opariak jasotzeko. Errondak Gabonetan. Gaztetako ibilerak; xelebrekeriak.

11. Ohitura zaharrak eta sinesmenak

- **Erref**: ARA-010/018
- **Iraupena**: 0:05:20. **Hasi**: 00:27:50. **Bukatu**: 00:33:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Pertsona bat gaixorik egonez gero, haren arropak bedeinkatzeko ohitura zegoen. San Felicísimo. Garitxoak sendatzeko erremedioak; sinesmenak. Hagineko mina sendatzeko Urkiolako ermita bati buelta eman behar zaio. Amets gaiztoak desagerrarazteko erremedioak. Umeak hitz egiten hasteko ohitura zaharra.

12. Sinesmenak eta ohitura zaharrak

- **Erref**: ARA-010/019
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:33:10. **Bukatu**: 00:34:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Ganaduek gaitzik izan ez dezaten, kortan San Antonioren iruditxo bat ipintzeko ohitura. Gaixotasunen bat badago, karearekin garbitu.

13. Arropak noiz estreinatzen zituzten

- **Erref**: ARA-010/021
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:36:20. **Bukatu**: 00:38:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Arropak estreinatzeko data bereziak zeuden lehenago. Abriguak, Domu Santu Egunean estreinatzen ziren; trajeak, Aste Santuan. Bergarako pazkoak.

14. Ilargiaren inguruko sineskerak

- **Erref**: ARA-010/022
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:38:10. **Bukatu**: 00:39:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Ilea mozteko ilargiari begiratzen zitzaion; ilbehera izaten da garairik onena. Azazkalak noiz moztu.

15. Lixiba; lihozko arropak

- **Erref**: ARA-010/023
- **Iraupena**: 0:04:10. **Hasi**: 00:39:20. **Bukatu**: 00:43:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Amandreak lihoa (linua) nola iruten zuen. Gauean inguruko baserrietakoak elkartzen ziren gorutan egiteko. Ehunezko izarak. Lixibaren inguruko kontuak; prozesuaren azalpena. Lehenago izarak edo arropak apurtuz gero, konpondu egiten ziren; egun, gauzak asko aldatu dira. Lexiko interesgarria.

16. Zorte txarra ematen duen eguna

- **Erref**: ARA-010/024
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:43:30. **Bukatu**: 00:43:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Bidaiaren bat egin behar bada, badaude egun batzuk zorte txarra ematen dutenak. Asteartea eta 13.

17. Ostiral Santu eguneko ohitura zaharra

- **Erref**: ARA-010/025
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:43:50. **Bukatu**: 00:46:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Ostiral Santu eguneko ohitura zaharrak: idiak ez ziren uztarrian lotzen. Eliza ondoan, zerrenda bat ipintzen zen. Bizilagun bakoitzak ordu erdiz zaintzen zuen kaliza. Behin, aita garotara joan eta gertatu zitzaiona.

18. Garizuma eta bijilia

- **Erref**: ARA-010/026
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:46:10. **Bukatu**: 00:47:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Garizumako ostiraletan bijilia egiten zen. Ostiral Santu egunean ez zen haragirik jaten.

19. Ilargiaren eragina zuhaitzak botatzeko orduan

- **Erref**: ARA-010/027
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 00:47:25. **Bukatu**: 00:51:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Sua egiteko egurra ilbeheran bota behar da. Materialerako egurra ere, ilbeheran ebaki behar da. Egurra "tolestaute". "Trontza-zerrie", zuhaitzak botatzeko erabiltzen ziren. Lehenagoko lanak astunak izaten ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-26

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com